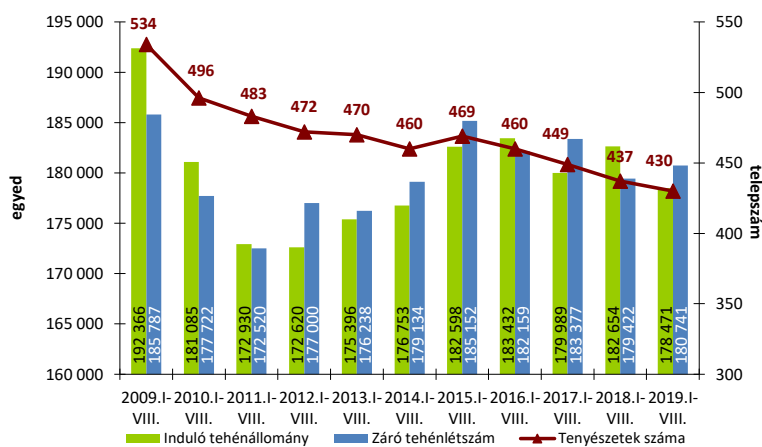

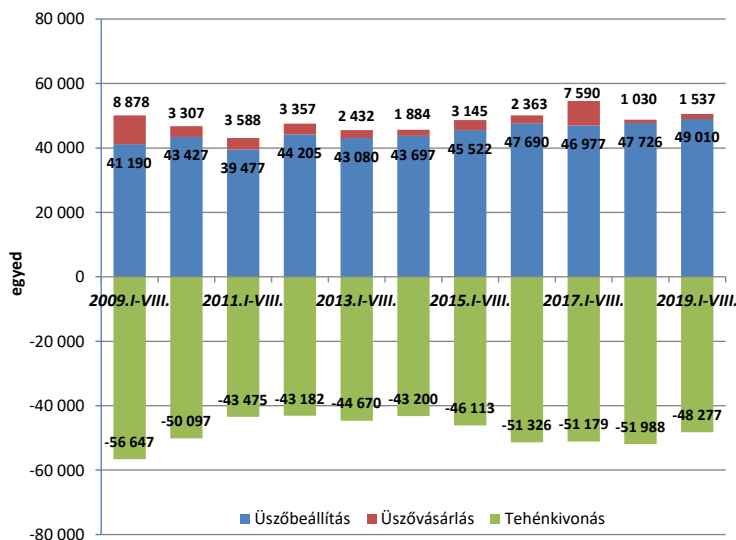
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSÁMA (DB, 2009-2019. I-VIII. HÓ)

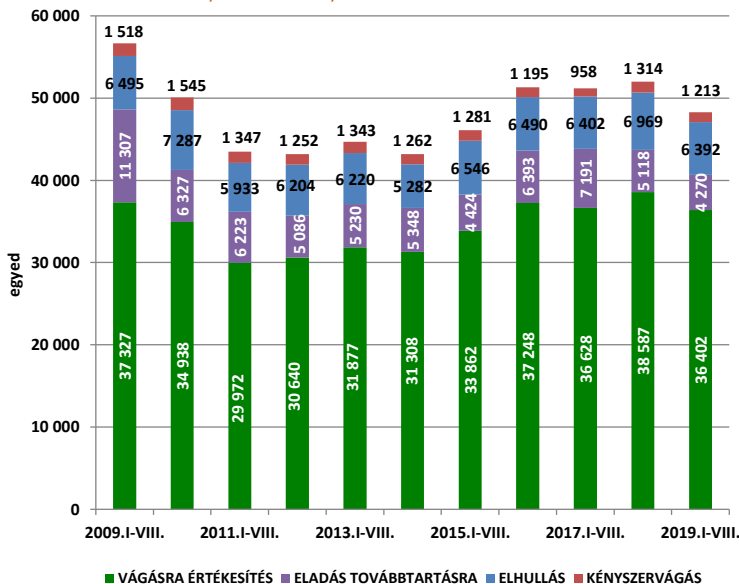
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehénállományok száma 2019. augusztusában – immár második hónapja – nem változott az előző hónaphoz képest, és 7-tel kevesebb (-1,6%), mint tavaly augusztusában. 2019. augusztus végén 1319-cel több (+0,7%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehénállományok száma az elmúlt 10 év alatt 19,5%-kal (-104) kisebbedett, de 2009. augusztusa óta a záró tehénlétszám ennél kisebb mértékben, 5 ezer eggyel (-2,7%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 348-ról 420-ra nőtt (1. ábra).

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (DB, 2009-2019. I-VIII. HÓ)

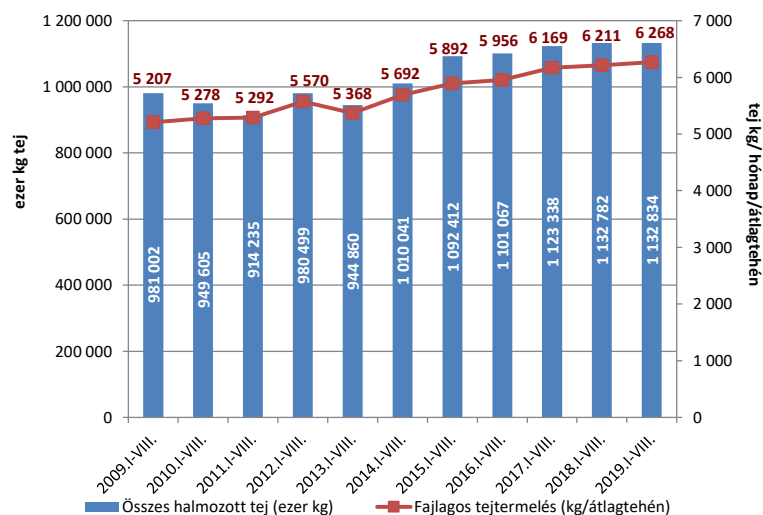
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2018-ról 2019-re – egy év alatt – jelentősen csökkent (-4.608 tehén; -2,5%), de az állomány 2019. első nyolc hónapjában bővült (+2.270 egyed; +1,3%), bár a 2018. évi induló állományt még mindig nem éri el. A bővülés elsődleges oka, hogy 2019. első nyolc hónapban a tehénkivonások száma jelentősen csökkent (-3.711 egyed; -7,1%) a tavalyi év hasonló időszakához képest, ugyanakkor az úszóvásárlások száma több mint felével nőtt (+507; +49,2%) és – az állománypótlás szempontjából meghatározó – úszóbeállítások száma is nőtt (+1.284 egyed; +2,7%). Így összességében az állománypótlás mértéke érezhetően meghaladta a kivonásokét (2. ábra).

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK BEN (DB, 2009-2019. I-VIII. HÓ)

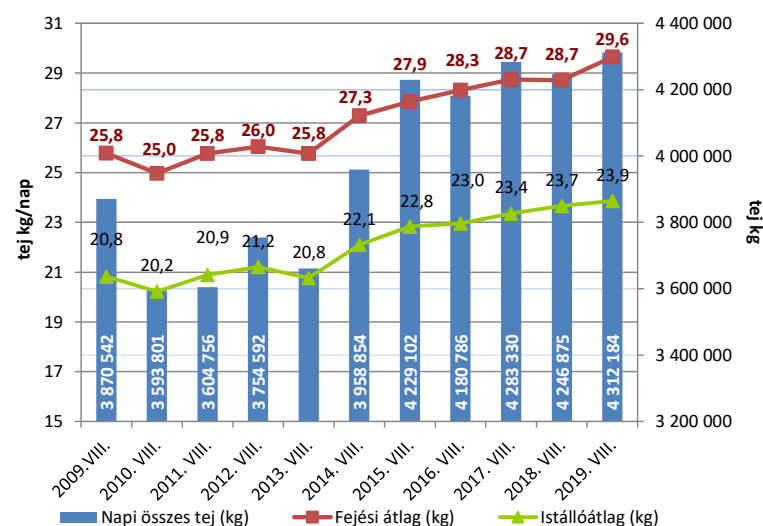

2019. első nyolc hónapjában az állományból kivont tehenek 75,4%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 36.402 volt), ami rekord magasabb aránynak számít. A tehénkivonások 2,5%-áért (1.213 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami átlagos arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 13,2%-a (6.392 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya a legalacsonyabb volt (8,8%, 4.270 egyed) az elmúlt 10 évben. 2019. első nyolc hónapban az induló tehénállomány 20,4%-át selejtezték, 0,7%-át kényszervágták, 3,6%-a elhullott, 2,4%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 27,1%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető (3. ábra).

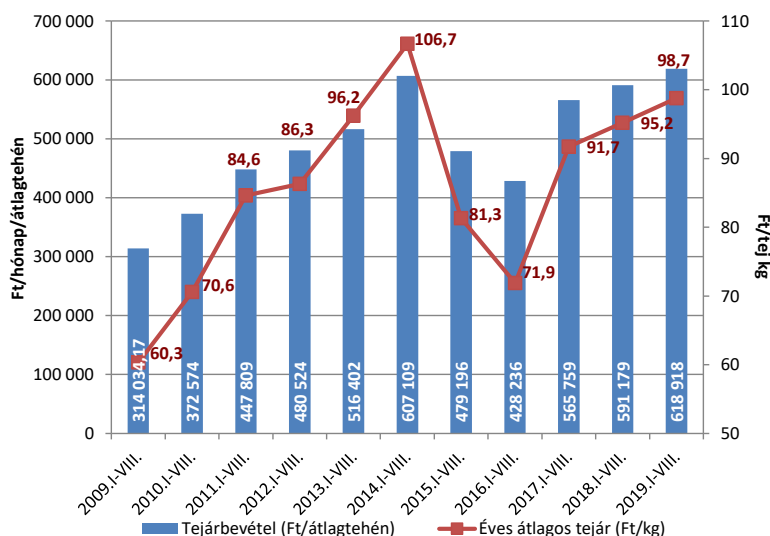
4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-VIII. HÓ)

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. VIII. HÓ)

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. I-VIII. HÓ)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2019 első nyolc havában nem változott (+52 ezer kg; 0,0%) 2018 első nyolc havához képest, valamivel több mint 1132,83 millió kg volt. Az első nyolc havi fajlagos tejtermelés 6.268 kg-ra nőtt (+57 kg; +0,9%). 2009 és 2019 első nyolc hónapját vizsgálva a fajlagos tejtermelés növekedése 20,4%-os (!) volt (+1061 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 151,83 millió kg-mal (+15,5%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe csökkenése miatt (4. ábra).

2019 augusztusában a napi összes tejtermelés a tavalyi év augusztusi termeléséhez viszonyítva érezhetően nőtt (+65,3 ezer kg, +1,5%). 2018. augusztus havához képest mind a fejési átlag (+0,93 kg, +3,2%), mind az istállóátlag (+0,19 kg, +0,8%) nőtt. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 441,6 ezer kg-mal nőtt (+11,4%), a fejési és istállóátlag 3,86, ill. 3,03 kg-mal lett több (+15,0%, ill. +14,5%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és összességében további növekedésre számíthatunk (5. ábra).

A tehenenkénti tejárbevétel 2019 első nyolc hónapjában 618,9 ezer Ft volt átlagosan, 4,7%-kal nőtt 2018 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb első nyolc havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 0,9%-os és a tejár 3,7%-os növekedése volt 2018 első nyolc hónapjához képest. 2009 hasonló időszakához képest a tejárbevétel közel megkétszereződött (+97,1%), aminek oka a fajlagos tejtermelés 20,4%-os és a tej árának 63,7%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2019 első kétharmadában – bár enyhe csökkenő tendencia megfigyelhető volt – 97-100 Ft/literes árszabványban mozgott. A nyerstej kiviteli árának emelkedése felgyorsult, meghaladta a 105 Ft/kg-ot, így már több mint 10%-kal meghaladja a beföldi felvásárlási árat. Ez összességében kedvező piaci folyamat a hazai tejtermelőknek, bár ebben jelentős szerepet játszott a forint euróval szembeni erőteljes gyengülése. Az EU tejfelvásárlási áraiban jelentős elmozdulás továbbra sem figyelhető meg, a tejtermékek nemzetközi tőzsdei áraiban viszont enyhén csökkenő trend kezd kirajzolódni. A hazai nyerstejárakban jelentős mozgás egyelőre nem várható (6. ábra).

Dr. Ózsvári László
Állatorvostudományi Egyetem